

Naturstyrelsen Nordsjælland
Ostrupgård
Gillelejevej 2B
3230 Græsted
nsj@nst.dk

Forslag til placering af Fugletårne ved Søborg Sø

02-08-2024

Naturstyrelsen Nordsjælland har anmodet DOF Nordsjælland om at fremkomme med forslag til placering af fugletårne ved Søborg Sø.

Vi ved, hvilke dele af området, fuglene foretrækker på nuværende tidspunkt. Men at forudsige, hvordan fuglelivet vil fordele sig i den kommende sø, er til gengæld behæftet med usikkerhed. Det vil afhænge af en række indbyrdes afhængige faktorer. Ikke mindst af omfanget og karakteren af den rekreative udnyttelse, herunder diverse aktiviteter i den nordlige del af søen, mængden af færdsel på boardwalken langs den nuværende rute 33, samt omfanget af jagt på de privatejede parceller langs den sydlige del af søen.

Hvordan bevoksningen i søen udvikler sig, vil også være afgørende både for fuglenes fordeling men også for iagttagelsesmulighederne. Det gælder for både træer og buske (hvoraf nogle vil forsvinde pga. hævet vandstand, mens andre får forbedrede vilkår), samt tagrør, som formentlig vil komme til at dominere større områder. Problemer med uhensigtsmæssig bevoksning kan i princippet til en vis grad løses via pleje, herunder afgræsning, hvis der ellers kan fremskaffes tilstrækkeligt med dyr og ressourcer.

Generelt forestiller vi os, at den nordlige del af søen (nord for Holtvej/Bygaden) vil blive mindre attraktiv for fuglelivet end den sydlige del pga. rekreativ udnyttelse.

I forbindelse med udpegning af placeringsmulighederne har vi anvendt følgende kriterier i prioriteret rækkefølge:

- A. Nærhed til fugle (forventet, jf. ovenfor).
- B. Lysforhold (hvor vi lægger vægt på mest mulig medlys)
- C. Udsyn (herunder bevoksning, som er problematisk for udsynet)
- D. Forstyrrelses effekt (skal forstås både negativt og positivt – dvs. om et fugletårn på den pågældende placering medfører øget eller reduceret forstyrrelse af fuglelivet)
- E. Tilgængelighed (afstand til nærmeste os bekendte nuværende eller kommende p-plads)
- F. Ejerforhold (hvor vi lægger vægt på Naturstyrelsens ejerskab)

Der er en række forhold, som ikke er indgået i vores overvejelser, og som vi vil overlade til andre, f.eks: Landskabelige-, naboretslige-, økonomiske-, tekniske- (herunder sikkerhedsmæssige- og handicapmæssige-) forhold, samt forhold til lovgivningen (herunder nødvendige godkendelser, f.eks. landzonetilladelser).

DOF Nordsjælland er som udgangspunkt blevet bedt om at foreslå placering af 2 tårne. Vi har imidlertid valgt at pege på en række placeringer. Dels kan Naturstyrelsen have grunde til at prioritere anderledes end DOF, dels kan det på længere sigt måske blive aktuelt med flere fugletårne eller tilsvarende formidlingsfaciliteter. Alle foreslåede placeringer er på arealer, som så vidt vi ved er eget af Naturstyrelsen, men 2 af dem kræver færdsel et kort stykke over privat ejendom, dog i begge tilfælde ad i princippet eksisterende forbindelser.

I forbindelse med udpegningen har vi besigtiget placeringerne og evalueret dem efter skema med udgangspunkt i de ovennævnte kriterier. Evalueringsskemaerne fremgår af bilag 2. Afstand til parkeringsmuligheder fremgår af skemaerne. Endvidere har vi i forbindelse med udpegningen gjort anvendelse af Naturstyrelses kortmateriale således som det fremgår af Naturstyrelsens Naturplejeplan 2023-2028 for Søborg Sø (ref. 1), figur 1.1.1 (den forventede sø), figur 1.2.1 (oversigt over ejerforhold) samt figur 3.9.1 (kort over forventet rørskov).

Vi er herefter kommet frem til 7 placeringsmuligheder, som nævnes nedenfor i prioriteret rækkefølge. Placeringsmulighederne i området fremgår af vedlagte kortbilag 1. De 4 sydligste placeringsmuligheder skal til en vis grad ansues parvis, således at 2 er koblet til 1A, og 3 er koblet til 1B. Men andre kombinationer kan også være relevante, jf. teksten nedenfor.

Fordi lysforholdene er bedst ved sydlige placeringer, er det desværre en gennemgående problemstilling, at de bedste placeringer af fugletårne samtidig har størst afstand til planlagte og eksisterende parkeringspladser. Jf. ovenfor har andre kriterier imidlertid haft mere vægt i vores prioritering.

Pga. områdets størrelse, er det af hensyn til udsynet nødvendigt at være højt placeret. Derfor drejer det sig for alle placeringers vedkommende – bortset fra placering nr. 6 i den nordlige del af søen – om tårne og ikke lavere placerede skjul eller platforme. Ved alle placeringer forestiller vi os formidling i form af plancher og/eller QR-koder.

Placeringer i prioriteret rækkefølge:

1A. Placering: Ved boardwalken/nuværende rute 33 midt mellem 2 vej og 3 vej. Hvis der kun skulle opføres et eneste fugletårn ved Søborg Sø, er dette den optimale placering. For at sikre udsyn mod nordvest og vest skal bevoksningen langs vestsiden af boardwalken holdes nede i en passende højde. Placeringen af et tårn på position 1A gør et tårn på position 3 mindre nødvendigt. 1B kan være et alternativ til 1A. I øjeblikket giver det ikke mening med et tårn på 1A og 1B samtidig, men det vil evt. kunne ændre sig med tiden.

1B. Placering: Svarende til 1 vej på Naturstyrelsens område umiddelbart øst for krydset mellem 1 vej og rute 33. Kan anvendes som alternativ til 1A, men har dog ikke så godt udsyn mod nordvest

som 1A. Ved placering 1B er der nogle pilebuske, som skal holdes i ave aht. udsynet mod øst, men bevoksningen vil i øvrigt formentlig give færre udfordringer end 1A. Til gengæld forudsætter placeringen færdsel over privat ejendom. Men vel at mærke færdsel ad den allerede eksisterende 1 vej. Placering af et tårn på 1B gør et tårn på position 2 mindre nødvendig, hvorved position 3 i denne situation kommer til at få højere prioritet end 2.

2. Placering: På Naturstyrelsens område ved midterkanalen. Vil kræve, at bevoksning holdes nede og forudsætter færdsel over privat ejendom ad eksisterende trampesti. Ved placering af et tårn på position 1B bør position 3 have højere prioritet end 2, men bortset herfra er der ikke noget til hinder for at kombinere 1B og 2.

3. Placering: Ved den kommende rute 33 og det mest sydvestlige hjørne af Naturstyrelsens ejendom (midt mellem 4 vej og 5 vej). Placeringen er behæftet med modlys en stor del af dagen og begrænset udsyn mod syd pga. bevoksninger på privatejede arealer. Til gengæld kan området mellem placeringen og boardwalken udvikle sig meget spændende med muligheder for nærstudier af diverse fugle tilknyttet landskabelig mosaikstruktur med kortgræsset vegetation og mindre vandflader. Men det afhænger af naturplejen, bevoksningens udvikling og graden af forstyrrelse hidrørende fra menneskelig færdsel på boardwalken. Ved placering af et tårn på 1A bør position 2 have højere prioritet end 3, men bortset herfra er der ikke noget til hinder for at kombinere 1A og 3.

4. Placering: Ved stien rund om søen umiddelbart vest for den kommende parkeringsplads ved Toftevej. Denne placering har ubetinget de fordele, at den ligger meget tæt på projektets største parkeringsplads, og at den formentlig kan medvirke til at lede publikum udenom engsnarreområdet. Udsynet er faktisk godt, men der er modlys en stor del af dagen, og det er svært at forudsige, hvor tæt man kommer på fuglene på denne position.

5. Placering: Umiddelbart syd for Ørbakke med krydset mellem nuværende rute 33/boardwalken og 6 vej som sydligste placering. Placeringen her er mindre god ud fra kriterier om lysforhold og formentlig også mht. afstand til fuglene. Når vi alligevel foreslår denne placering, er det fordi et fugletårn eller en udsigtsplatform kunne være en integreret del af et informationscenter med denne placering. Placeringen af et informationscenter (med eller uden fugletårn) på dette sted må antages i et vist omfang at skåne boardwalken for sydgående færdsel. Selv om de største koncentrationer af fugle formentlig vil befinde sig længere mod syd, vil der utvivlsomt også være fugle at se fra denne position, og områdets naturpleje vil også kunne medvirke til dette. Vi forestiller os ikke, at position 5 er aktuel på nuværende tidspunkt, så længe der alene er tale om etablering af fugletårne, men at det som sagt kan være en mulighed, der skal tages i betragtning på længere sigt ved planlægning af et eventuelt informationscenter.

6. Placering: På det mest vestlige punkt på diget ved den nordlige del af søen. Umiddelbart er behovet for fugletårne i den nordlige del af søen mindre, fordi der i forvejen vil være god udsigt fra diget og slotsruinen. Mængden af fugle vil desuden kunne være påvirket af rekreativ udnyttelse. Hvis man ønsker at formidle områdets fugleliv på dette sted, kunne man etablere et udsigtspunkt med informationstavler på den nævnte placering. Udsigtspunktet kunne udformes som en platform på indersiden af diget og ikke nødvendigvis højere end dette (fraset gelænder). I

stedet for en platform kunne man anlægge en mindre udvidelse af diget mod øst, men det indgår ikke i de planlagte anlægsarbejder.

Vi står selvfølgelig meget gerne til rådighed med hensyn til uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

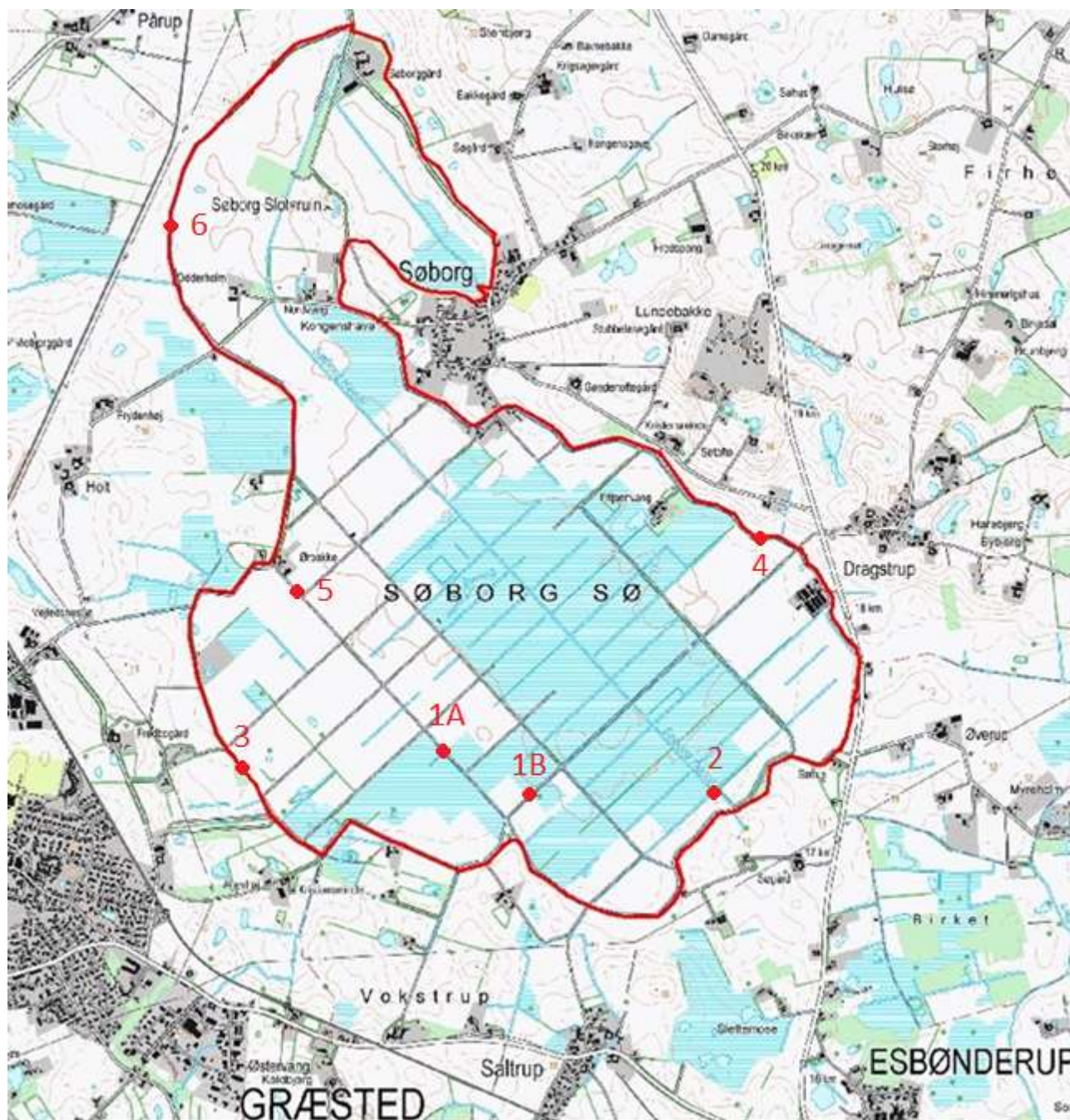
Bjørn Svendsen
DOF Nordsjælland
Bestyrelsen

Henrik Boeg
DOF Nordsjælland
Naturpolitisk Udvalg

Referencer:

1. Naturstyrelsen Nordsjælland. 2023: Søborg Sø, Plejeplan 2023 – 2028.
https://naturstyrelsen.dk/media/qs2fkzew/naturplejeplan_godkendt.pdf

Kortbilag 1. Placeringsmuligheder for fugletårne i Søborg Sø:

Bilag 2: Evalueringsskemaer

Placering:	1A	'2 en halv vej'		
	God	Dårlig	Neutral	Usikker
Nærhed til fugle	Formentlig god			
Lysforhold			Modlys ¼ af horisonten	
Udsyn	God. Bevoksning langs boardwalk/vej skal reguleres			
Forstyrrelses-effekt				Øger formentlig færdsel på boardwalk
Tilgængelighed		Afstand til p-plads ved skydebanen 1.68 km. Afstand til Saltrup station 1.97 km. Afstanden til P-pladsen ved Toftevej 3.61 KM.		
Ejerforhold	NST			
Andet / bemærkninger			Kan måske overflødig gøre tårn på vestkysten	

Placering:	1B	1 vej vest		
	God	Dårlig	Neutral	Usikker
Nærhed til fugle	Forventes at være god			
Lysforhold	Optimale			
Udsyn	Godt. Pilebuske skal holdes nede			
Forstyrrelses-effekt				Øger formentlig færdsel på boardwalk
Tilgængelighed		Afstand til Saltrup Station 1.73 km. Afstand til p-		

DOF Nordsjælland

		plads ved skydebanen 2.27 km. Afstand til p-plads ved Toftevej 3.28 km.		
Ejerforhold	NST			Kræver adgang over privat område men dog ad den eksisterende 1 vej
Andet / bemærkninger				

Placering:	2	Sydkysten		
	God	Dårlig	Neutral	Usikker
Nærhed til fugle	Forventes at være god			
Lysforhold	Gode			
Udsyn			Kræver pleje af bevoksningen	
Forstyrrelses-effekt			Vil ikke påvirke hverken positivt eller negativt	
Tilgængelighed		Afstand til p-plads ved Toftevej 1.78 km. Afstand til Saltrup Station 2.07 km		
Ejerforhold				Kræver adgang over privat område ad eksisterende trampesti
Andet / bemærkninger				

Placering:	3	Vestkysten		
	God	Dårlig	Neutral	Usikker
Nærhed til fugle	Formentlig god. Afhænger af plejen af området.			
Lysforhold			Modlys formiddag	

DOF Nordsjælland

Udsyn	Godt, dog begrænset af bevoksning mod syd på privat område.			
Forstyrrelses-effekt	Et tårn på denne placering må antages at mindske færdslen på boardwalken			
Tilgængelighed	Afstand til p-plads ved skydebanen 594 meter	Afstand til Saltrup Station 3.00 km		
Ejerforhold	NST			
Andet / bemærkninger			Landskabeligt flot placering under de høje popler	

Placering:	4	Dragstrup		
	God	Dårlig	Neutral	Usikker
Nærhed til fugle				På nuværende tidspunkt vanskeligt at forudsige
Lysforhold			Bedre end forventet ud fra placeringen	
Udsyn	Godt			
Forstyrrelses-effekt	Må vurderes at kunne medvirke til at lede publikum udenfor engsnarreområdet			
Tilgængelighed	God i forhold til projektets største parkeringsplads ved Toftevej. Afstand 327 meter			
Ejerforhold	NST			
Andet / bemærkninger				

Placering:	5	Ørbakke/6 vej vest		
-------------------	----------	---------------------------	--	--

DOF Nordsjælland

	God	Dårlig	Neutral	Usikker
Nærhed til fugle			Formentlig langt til større koncentrationer af fugle	
Lysforhold		Modlys		
Udsyn	Godt			
Forstyrrelses-effekt	Må antages at reducere færdsel på boardwalken i forhold til sydligere placeringer			
Tilgængelighed	Afhænger bl.a. af Fredbogårds inddragelse i formidlingen og placeringen af et evt. formidlingscenter på stedet. Afstand til p-plads ved skydebanen 734 meter			
Ejerforhold	NST			
Andet / bemærkninger			Hvis et formidlingscenter placeres her, vil et fugletårn eller f.eks. en udsigtsplatform på taget af centeret kunne være en integreret del af konstruktionen.	

Placering:	6	Nordsøen		
	God	Dårlig	Neutral	Usikker
Nærhed til fugle				Fuglelivet i den nordlige del af søen vil være stærkt afhængig af den rekreative udnyttelse.
Lysforhold	Gode			

Udsyn	Godt. I forvejen godt udsyn fra diget.			
Forstyrrelses-effekt			Vil ikke påvirke hverken positivt eller negativt	
Tilgængelighed		Korteste afstand til p-plads ved Søborg Kirke 1.66 km, hvilket foreløbig kæver færdsel langs vej uden sti		
Ejerforhold	NST			
Andet / bemærkninger	Kan udføres som platform på diget			